

PERIÒDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 10 de Febrer de 1881

Núm. 22

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dias 10, 20 y 30 de cada mes	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR		
ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES	ANY		SEMESTRE		
Espanya y Portugal	69 rals	32 rals	18 rals	6 rals	DIRECTOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIO, 28 BARCELONA	Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Països de l' Unió Postal	76 »	40 »	»	»		Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 » »	3'50 » »
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant						Y en l's altres països, los preus d' Espanya y además lo franqueig		

SUMARI

TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per Ramon E. Bassegoda. = NOSTRES GRABATS, per Eduart Tamaro. = CARTAS CONFIDENCIALES. Esbós d' una novela, per Francesch de Bter. = A TÚ (sonet), per Joan Montserrat y Arch. = Exposició del Instituto del Fomento del Trabajo Nacional. L' ART D' IMPRIMIR, per E. Canibell. = CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS, (continuació), per S. Ribot. = CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS. = BELLAS ARTS. = NOVAS.

GRABATS. — DON ALFONS III LO LLIBERAL. = ALA DEL CLAUSTRE DEL CONVENT DE FRANCISCANS DE BELLPUIG. = TERZETTO. = BARCA PESCADORA.

CRÓNICA GENERAL

UNA calorosa defensa de las instituciones de la monarquía catalano-aragonesa es lo que ha portat á cap lo Sr. Romero Ortiz ab son eloqüentíssim discurs d' entrada en la Real Academia de l' Historia. Tots los periòdichs han vingut glosantlo ab elogis tan entusiastas com merecuts y á l' hora en que escribim, segurament que també coneixerán nostres lectors l' ardentíssima oració apologética del ilustre orador del partit constitucional; no méns se l' hi debia; prescindint d' aquella elegancia y correcció en la manera de dir que resplandeix en totas las obras del senyor Romero Ortiz, está inspirat son últim discurs en un esperit de patriotisme, no molt en us avuy en dia, fins entre aquells en que á tot hora y per un tres y no res portan á sos llábis lo nom sagrat de la patria.

Lo novell académich que milita en las filas d' un partit ben esplicitament lliberal y de tendencias avanzadas no dupta en girar los ulls vers las edats passadas, pera retraurer de ellas grans èxemples dignes d' imi-

DON ALFONS III LO LLIBERAL REY D' ARAGÓ

Copia d' una taull del sigle xv que figurá en lo Consistori de Valencia

tarse per la generació actual; no per aixó ha de renegar de l' escola política en que s' ha educat tota la vida sino que pe 'l contrari en son últim discurs 's mostra intencionat com may y deixa consignats d' una manera solemne la fé y la constancia que l' anima pera continuar perseguint sos ideals de sempre.

Quina llissó pera 'ls que no saben fer professió de fé lliberal sino renegant dels temps que foren y apurant tots los epitetos més enérgichs pera calificar tot lo que no pertanye á la edat felissa que los ha vist naixer! Hi ha cosa més ridícula que pera exaltar totas las grandesas que podem esperar del esdevenidor tinguem que mostrarnos ingrats ab los que han preparat lo present?

Baix aquest punt de vista lo senyor Romero Ortiz mereix un elogi doble; ánima fogosa en lo fondo de la qual ve desde molts anys consagrando un cult tan fervorós com inquebrantable á la causa de la llibertat, no dupta, com no ha de duptar qui per bon lliberal se tinga, en reconeixer las exelencias de certas instituciones passadas pero no caducas. Y entre ellas quina més apropósit pera ser vindicada de la manera perfecta ab que ho feu en Romero Ortiz que la del Justicia d' Aragó, elevada magistratura d' aquest regne contuhida pera evitar los abusos de tots los poders y prevenir sas propias extralimitacions com diu molt bé en un párrafo de la seva peroració. L' historia d' aquesta autoritat l' ha fet en Romero Ortiz d' una manera acabada desde 'ls seus nebulosos orígens encara no ben deslindats, fins á la mort del últim justicia Lanuza, mort gloriosa consumada per las perfidias de Felip II. L' ilustre capdill de las llibertats aragonesas fou condemnat sens altrás formalitats que la següent ordre dirigida per aquell monarca al general del exercit invassor: « En recibiendo

esta, prendereis á don Juan de Lanuza, Justicia de Aragón, y tan pronto sepa yo su muerte como su prision; haréisle luego cortar la cabeza.» Y d' aquesta manera l' obcecat príncep va deslliurarse d' un poderós enemich més carregá sa conciencia ab un crím qu' encara avuy l' historia no ha pogut disculpar.

Y aixís caigué aquella magistratura sens igual en lo mon. Y aixís morí l' llibertat d' Aragó, perque los dotze Justicias que posteriorment exerciren tan elevada autoritat després de Lanuza, sols d' una manera ficticia desempenyaren sas funcions.

No ménos eloquent en sa contestació al ilustre neofit estigué lo senyor Balaguer; en un discurs en lo qual la concisió va de parella ab lo ben dir, va demostrar la autenticitat de la fórmula que 'ls magnats dirigian al reys al prestar aquests jurament de guardar y fer guardar las llibertats de la terra, que sino en son context l' literal, *Nos tan buenos como vos é que podemos más que vos, tomamos á vos por rey con tal que haya entre vos y nos un que mande más que vos*, existí á lo ménos en esperit. Quedán de tal manera contestadas d' un modo merescut, las imprudents paraulas del qui negá la fórmula en lo Congrès de diputats, y l' Academia de la Historia y la sol·mnitat esmentada han sigut molt adequadament escullits pera la vindicta.

* *

Los conflictes en nostre Ajuntament se succeheixen sens interrupció; l' que actualment te 'l privilegi d' ocupar lo amenssa desposchirnos en un plasso brevíssim del parch, aquells encantadors jardins que son actualment l' únich esbarjo de Barcelona, y propietat de tots los ciutadans, segons se llegeix en uns rétolos ben visibles per cert. Com potser no l' hi haurá succehit en moltras altras ocasions la Corporació municipal ha trobat en la present l' apoyo mes unánime y decidit per part de sos representats y ha pres tan á pit l' obtenir una resolució satisfactoria pera 'ls interessos de Barcelona que á l' hora present no fora estrany que s' hagués ja trobat una fórmula acceptable pera las duas entitats, l' Estat y l' Municipi, compromesos en aquest assumpto.

L' Ajuntament ab molt bon criteri disposá la publicació íntegra de la Real Ordre en que se 'l comunicava pera que en lo terme de quinze dias procedís á rescindir lo contracte qu' habia celebrat ab don Joseph Xiró pera la construcció dels quartels, á que venia obligada dita Corporació en cambi dels terrenos de la Ciutadela que l' hi va cedir l' Administració pública. També ha volgut concurrer á ilustrar aquest assumpto, algun tan embolicat, lo contratista aludit senyor Xiró, publicant en los periódichs diaris un extensíssim comunicat, donant compte al públich de com habia complert en totas sas cláusulas lo contracte per ell firmat. Sia de qui 's vulga la rahó no creyém que hi haja motiu pera que Barcelona tinga de veures expoliada del magnífich Parch, en lo qual ha vingut per espay de molts anys esmersanthi sumas de consideració. Bo es que 'l Estat no abdique may de sos drets exercitant en cas necessari las sevas accions contra qui procedeix, mes no per aixó vaje á creurers que los seus interessos sian completament antitetichs del Municipi, ans al contrari, que de l' armonia d' un y altre ha de sortirne la prosperitat pels dos. Per aixó creyém bon xichs pujats de tó los extrems consignats en las disposicions segona, tercera y quarta de la referida Real Ordre, de las quals molt acertadament ha acordat alsarse pera davant del Consell d' Estat lo nostre Exm. Ajuntament.

Consideris si no seria risible, per no dir ignominiós, que á una ciutat de duas centas mil ánimas se la desposchís de cop y volta, y al cap y al fi per una misera qüestió de rals, dels únichs jardins que conta per esbargiment de sa numerosa població.

A l' hora en que escribim corren rumors d' haber presentat sa dimissió lo ministeri que per espay d' alguns anys ha vingut mereixent la confiança de la corona; res tindria d' estrany que 'l que haje de succehirlo vulga solventar aquest assumpto d' una manera satisfactoria pera tothom. Creyém fermament qu' aixís ho farà, en lo qual ha de guanyar notoriament en lo concepte dels barcelonins.

* *

Lo Congrès catalá de Jurisconsults ha donat ja per acabada sa missió y ho ha fet d' una manera digna com l' hi calia á la respectabilitat dels individuos que 'l componían. En la última de las sevas sessions s' acordá 'l nombrament d' una comissió que junt ab la Taula y la Secció jurídica del mateix Congrès ha de redactar la exposició y resúmen del dret catalá que s' ha d' endressar al Ministeri de Gracia y Justicia. Se componen dels senyors qu' á continuació s' expressan: D. Joan Soler y Gavarrell.—D. Joseph A. Pou y Ordinas.—D. Felip Bertran.—D. Valentí Almirall.—D. Francisco Romani y Puigdollas.—D. Joseph Pella y Forgas.—D. Joseph M. Vallés, y Ribot.—D. Bernat Torroja.—D. Modest

Lleó.—D. Antoni Estalella, Pbre.—D. Marian Maspons y Labrés.—Suplents: D. Alvar Camin.—D. Joan Maluquer.—D. Joseph Zulueta.—D. Antoni Deó.—D. Ramon Puig y Durán y D. Magí Sandumenge.

Ja constituída, ha celebrat sa primera sessió y 's proposa portar á cap son encárrech ab tota la brevetat possible.

La minoria del Congrès tingué la desgraciada ocurrencia al veure irremisiblement perduda la seva causa, de retirar-se en so de protesta, alegant que la majoria era enemiga de la discussió y prometent reunir-se pera fer aixó y alló y lo de més enllá.

Y á propòsit d' aquesta darrera sessió un periódich madrilenyo diu que va terminar com lo rosari de l' aurora. *Risum teneatis!* lo que terminá com lo rosari de l' aurora y en mitx del més espantós ridicol fou un altre congrés, en lo qual no hi tingueren poca part la impericia y debilitats de cert ídol de cartró qu' encara avuy ve incensant, casi ab privileji esclusiu, lo colega madrilenyo.

Com á despedida als delegats en lo Congrès de fora de Barcelona, los hi fou ofert un dínar per los residents en aquesta ciutat. En ell ocuparen sitis de preferencia los senyors Duran y Bas, president d' honor del Congrès, y Ferrer y Bruguera, president efectiu. L' asistencia d' aquest últim fou tan més d' agrahir per quant cap de sos companys de la minoria 's digná assistir al banquet, ab lo qual no haurian fet altra cosa que donar una mostra de deferencia y cortesia als advocats forasters. Notable sobre tots fou lo discurs que en los brindis pronunciá lo senyor Durán y Bas per las explícitas protestas que feu en favor del dret catalá. Brindaren igualment y fóren molt aplaudits lo senyor de Brocá, Soler y Gavarrell que ho feu en nom dels advocats de cabells blancs y que fou oportunament contestat per lo senyor Vallés y Ribot en nom dels advocats joves acceptant l' invitació que 'ls habia dirigit lo senyor Soler de treballar pera la defensa de las institucions de nostra terra; lo senyor Bertran que brindá per la sagacitat, bon tino y suau modo d' obrar de la Comissió directiva de la majoria constituída per los delegats Cabanyeras, Romani y Almirall. En nom d' aquesta comissió s' alsá lo senyor Almirall á donar las gracias per las paraulas qu' l' hi habia merescut al senyor Bertran y proposá la formació d' una Academia pera la defensa y propagació del dret de Catalunya, pensament que fou acceptat ab gran assentiment per part de tots los concurrents com també lo nombrament d' una comissió encarregada de proposar l' organizació de la mateixa, composta dels senyors Vergés, Pella, Bertran á més del citat senyor Almirall que per aclamació dels delegats fou agregat á la mateixa. Després d' haber parlat los senyors Vergés y Camino, tancá los brindis lo senyor Durán y Bas, qui ab un esperit d' alta tolerancia proposá que s' agregés á la comissió citada lo senyor Ferrer, junt ab altres delegats escullits indistintament de la majoria ó de la minoria fins á completar lo número de set.

Y aixís va terminar aquest banquet deixant sumament complascuts á tots los que hi assistiren.

* *

També en aquest número hem de parlar d' un suicidi portat á cap d' una manera ben especial. Lo cas ocorregué en Schwarzenberg (Alemanya), segons llegim en l' *Express* de Mulhouse.

Trovantse en un saló de ball un jove escullí 'l moment en que l' alegría palpitava en lo cor de tots los concurrents, pera calar foch á un cartuxo de dinamita que s' habia colocat dins de la boca. Lo periódich que dona la noticia renuncia á pintar las horrosas consecuencias de tan funest atentat.

* *

Original també, pero per un concepte ben diferent, es lo succehit á un pintor paisatjista de qual autenticitat no responém, pero que de totas maneres *si non é vero é ben trovato*. Prenia aquest un apunte á vora d' un riu. Un pescador de canya que 's trobava á prop d' ell, després d' haberlo observat llargament se l' hi acostá y l' hi digué:

—Bonich, molt bonich per cert lo que V. fá y de bona gana hauria sigut jo pintor... pero 's necessita massa paciencia.

RAMON E. BASSEGODA

6 de Febrer de 1881

NOSTRES GRABATS

DON ALFONS III LO LLIBERAL

DON ALFONS ó N.º Anfós III d' Aragó y II de Catalunya, dit lo Lliberal, fou net de Don Jaume I y fill de Don Pere III d' Aragó ó dels Francesos, y segons refereix D. Prósper de Bofarull, rebé la noticia de sa exaltació al trono, per la mort de son pare, á 2 de Novembre de 1285, trobantse en Mallorca manant la expe-

dició pera reduhir é incorporar aquella illa á la Corona d' Aragó, després del destronament de son últim rey.

Avans havia casat ja Don Alfons, en 1282, ab Donya Leonor, filla d' Eduart IV d' Inglaterra y de Donya Leonor de Castella, per medi [de plenipotenciari; mes essent llavors molt noya la primcesa,] no pogué efectuar-se 'l casament; y quan passats alguns anys se disposava sa consumació, havent tramés sos embaixadors á Inglaterra en busca de la reyna; anant de viatge enmalaltit en Barcelona y morí la nit del 17 al 18 de Juny de 1291, per lo que molts autors declaren cèlibe á Don Alfons, excluhint á Donya Leonor del catàlech de las reynas.

Fou enterrat Don Alfons III, segons disposá, en lo convent de Fra Menors de Barcelona (San Francesch); y cridá á la successió dels estats d' Aragó á son germá Don Jaume, rey de Sicilia, y pera aquest regne á son altre germá Don Frederich, segons havia disposat son pare.

En lo regnat de Don Alfons III ocuparen principalment la atenció general, las fermas y repetidas previsions dels que formavan la lliga anomenada *Unió Aragonesa*, encaminadas totas á restringir las facultats del poder Real y conseguir una seguretat absoluta de que sos furs serian sempre respectats; aixó produhí grans perturbacions, mes s' atemperaren cedint lo Rey y restant la Unió en molt millor terreno del que tingué en l' anterior regnat.

Transigí també Don Alfons sas diferencias ab los reys de Fransa y ab Don Jaume II de Mallorca, y tant per son benigne caràcter com per sas moltras llarguesas, entre ellas las considerables deixas al convent ja citat de Sant Francesch, fou apellidat comunment *lo liberal*.

ALA DEL CLAUSTRE

DEL CONVENT DE FRANCISCANS DE BELLPUIG

Bellpuig, petita població á la esquerra de la ciutat de Cervera, y fundació de la noble familia d' Anglesola, que tenia allí son castell, es coneguda dels artistas y citada ab encomi per los ilustrats Ponz y Celles, per son magnífich sepulcre de Don Ramon de Cardona, primorosa obra del Renaixement, trasladada en 1841 á la iglesia parroquial de la població desde l' immediat convent de Franciscans, ahont fou erigida y que 'l difunt havia fundat.

En lo mateix convent, encara que casi tot se troba en ruinas y ofereix pocas particularitats, son de notar una ben disposada escala espiral en lo claustre y una porta interior ojival de finas labors, conservantse ademés en regular estat lo claustre, singular obra de principis del sigle xvi, ab l' aditament d' una tercera galeria ó pis del xvii.

Aquest claustre, que en part reprodhim, es quadrat y conté quaranta arcadas en sas galerias superiors. Lo cos inferior presenta quatre grans arcadas ojivals en cada galeria, molt macissas y despulladas de tot adorno, tenint uns estreps que rematan ab uns pinacles piramidals frondats, casi fins al antpit de la segona galeria en las alas, y 'ls dels ánguls fins á son coronament, lo que per algunas gárgolas que presenta demostra que rematava la construcció.

La part més galana, si bé podria dirse abarrocada d'intre del estil ojival, es la citada segona galeria, en la que cada pilar, té acanalat cada un de sos costats y molt aguts los ánguls; sortint de la base quatre grossas motlluras ó mitjas canyas, las que á manera de cordas se retorsan espiralment per lo pilar y entorn dels archs rebaixats, oferint los capitells una varietat inmensa de fullatjes, fruytas, genis, animals fantástichs, etc.; esculturas totas treballadas ab particular minuciositat y finor. L' aspecte d' aquesta galeria es agradable y original, essent per aquest concepte digne de particular atenció y de que 's vetlli pera que no sofresca detriment atés l' estat d' abandono del monastir.

Lo tercer cos presenta unas elegants columnas dóricas estriadas, ab antpit ó barana de balustres de pedra, segons l' estil llavors corrent, y acaba ab una cornisa de gran volada, construhida ab molt artifici y uniformitat.

En suma, lo claustre de Bellpuig, per sa originalitat y viva expressió d' una época, es digne d' encomi y d' una visita artistica detinguda.

TERZETTO

Ocorrent lo dia 5 del actual mes lo primer aniversari de la mort del malográt pintor en Simon Gomez, LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA se complau en reproduhir lo quadro que representa duas cantadoras valencianas, quadro que son referit autor titula *Terzetto*, y que estimava tant com lo no menos acabat d' una agraciada andalusa que titulá *Cármén*. Presentat lo quadro que reprodhim en la Exposició Bassols, en 1876, cridá poderosament la atenció de la crítica y dels artistas, contribuhint en gran manera á favorir la ja envejable reputació de son autor. Per circumstancias especials, y trobantse aquesta obra en Londres, no pogué figurar en la exposició de las principals obras de Gomez oberta en lo mes de Juny del

passat any en casa Parés; y per sa naturalitat y ben entesa composició es evident que desde luego guanya las simpatías del observador y revela un artista de la valua del que ab tan general sentiment perderem.

BARCA PESCADORA

La indescriptible poesia de la mar en calma, qual horisó's pert entre las rojenas boyras d' una placentera tarda; tal es l' objectiu del quadro que reproduhim pintat pel distingit pinzell del artista italiá Eduart Dalbono. En primer terme talla suament las tranquilas ayguas la llarga barca pescadora, ab sa vela quadrada y ab las xarxas apiladas en son mitj, que arreglan dos mariners, mentres l' altre, sens esforços aparent, guia 'l timó. Tot, inclosa la figura del mariner dret á la proa, destaca bé en aquell cel seré, tan comú en Italia; se transparenta la barca, com en cristall, sobre las ayguas rissadas per la brisa, y las prolongadas estelas lluminosas de las demás llunyanas barquetes tenen també aquell sello de veritat, quietut y poesia dolcíssima, que son las descollants qualitats de la present composició pictórica.

EDUART TAMARO.

CARTAS CONFIDENCIALES

ESBÓS D' UNA NOVELA

(Continuació)

Cauterets 30 de Juliol de 187...

NASSEGURO que 'ls dos dias que acaban de transcorre son, sens cap classe de dupte, los més ditxosos que he passat en ma vida.

Una de las nenas de la Isabel ha estat indisposada.

Lo Sr. Muns diu que no 's pot estar en casa encar que vulga; que 'l seu génit actiu y treballador lo fa bellugar, moure, estar inquiet; y jo, mentres ell passava la estona en lo Cassinó, ó 's passejava pels voltants; acompanyava á la Isabel en las llargas horas que ha passat al costat de la petita malalta.

L' he tinguda á la vora meu dos dias...! dos dias hermosos y somrients com lo creixement d' una esperança. L' he vista anar y venir, lleugera y enfeynada, abandonada á sí mateixa y distreta per tot lo que la rodejava quan no era d' interés per la seva filla. L' han seguida mos ulls pas á pas, y per moments, sense que ella se 'n adonés ni menos, cobejant son abandono y asaborint sa intimitat. ¡Qu' hermosa estava ab son vestit íntim y descuydat! Res me l' ocultava y sentia sa presencia fins quan no la veyia, ocupant son esprit y son ayre tota l' alcova de sa filla. Carinyosa y amanyagadora, sas mans molsudas y sonrosadas corrian de l' un objecte al altre com papalló lleuger que volateja. Sa veu plena y armoniosa, que encongia 'l temor de molestar á la malalta, s' aspergia en sonoras ondulacions que sentia encara bona estona després d' haver callat. Tot estava ple d' ella en la voluptuosa intimitat de sas horas d' agunia. Hauria volgut ser sa filla. ¡Ab quin carinyós afany prenia part en los gustos y jochs de la petita! Semblavan dugas nenas: dos poncellons encara no esclatats y no mare y filla.

He dit que aquelles horas eran bellas, mes no ho eran del tot. Mut, desde un recó examinava aquella escena de dolsa intimitat de familia y 'm sentia sol... ben sol! Tant á la vora d' ella que estava, tant ple d' ella y tant ab ella, y quant lluny la veyia de mí...! N' estich ben segur; al seu costat ni menos m' hi sentia, á la vora seu ni menos m' hi veyia. ¡Qu' li feya de mí, sér indiferent que no era res per sa vida! Lo meu estat no sé si encertaré á explicartel. Jo desvariejava; prenia part en aquell concert, oblidantme de qui eram. Alashoras no existia pera mí 'l mon fora d' aquell quarto, y oblidat de la llarga distancia que 'ns separava, m' unia mentalment á aquella dona en atrevida é íntima comunió. Mon esprit divagatiu no 's presentava la qüestió clara y precisa, sinó que, agafant d' ella alló que millor convenia á mos desitjos de moment, m' identificava en la existencia d' aquella dona, y enclouentme en mí 'm nodria d' aquella intimitat robada furtivament, sens que ella se 'n adonés. Mon sér tot en aquelles horas estava ple d' ella, la sentia meva enterament; més ben dit, sentia la nostra existencia barrejada, confosa, involucrada l' una en l' altra, donant forma á un nou sér indeterminat en mí mateix, confós y escorredís, incoherent é intangible, tan difícil de descriure per la meva intel·ligencia, que no sé si he lograt ferte entendre lo que per mí passava.

Mes tot aixó, coral amich, eran elucubracions del meu esprit, potser malalt. Potser la calor de la cambra tancada havia enardit lo meu sér y enfosquit ma inteligencia; perque jo no puch, no dech estimarla y no la estimaré. Si fos prou atrevit pera pensarho y dirli, no se 'm escoltaria; y además, si volgués escoltarme tampoch li diria. Comprench perfectament que 'l seu cor no pot tenir mancomunitat ab lo del seu marit, mes viu en ella sola y en l' amor de sas fillas; y de cap manera voldria trencar l' armonia d' aquell esprit que dorm

quiet, sens passions vertiginosas que á la forsa haurian de ferla desgraciada, dada la rectitut de sas intencions y de sa conciencia.

De bona gana esquinaria esta carta si de temps ha no m' hagués acostumat á donarte á coneixe tots mos sentiments y totas mas impresions per fondos que sigan, pero tu no li dongas un valor major del que real y positivament té. No 'm cregas, per aixó, enamorat, no; es una impresió de moment que 'm passarà, y estich segur de vence.

En la próxima carta, que será més asossegada, veurás més clar com tinch rahó.

Adeu: t' estreny las mans, Albert.

Cauterets 5 d' Agost de 187...

Donchs bé, sí; l' estimo y l' estimo ab tota la intensitat d' un cor encara verge al amor verdader y ab tota l' ardencia de la passió més esbogerrada, no bastanhi á dominar lo foch que m' abrusa los embats ni la llógica de tos consells conciensuts, ni las atinadas advertencias de ta carta fredament rahonada y persuasiva. En aquest moment soch fatalista: havia d' esse. Debadas me dius que si hagués apartat la ocasió no hauria arribat al extrem en que 'm trobo, es tart; y per altra part ja ho he dit: havia d' esse...

M' hi he sentit paulatinament arrossegat sense volerho, desitjantho, sí; mes fugintne en cert modo. No 't cregas que no hage lluytat, al contrari; lo combat ha sigut ferm y empenyat per una banda y altra. D' un costat la rahó donantme consells que tal vegada potser no he estudiá prou, mes que volia seguir; y d' altre la forsa dels aconeximents, la proximitat del perill, l' empenyo inconscient d' algú en acostarmhi, ella mateixa ab son ignocent abandono, ab sas confiansas impremeditadas, ab la promiscuitat de nostra vida casi comuna y—per qué no he de dirho?—ab sa bellea exuberant y sas formas mórbidas més que tot. Avuy dia ja esta fet. La meva passió ha nascut y engroixeix com eixas nuvoladas que en l' horisó 's congrian soptadament imponents y plomosas y que 'l llevant arrebassa tan prompte son fetas, en vertiginosa confusió. ¿Será també ma passió com las nuvoladas que, aparentment prenyadas de tempestats, se desfan y esborgeixen en las nits d' estiu en exhalacions ignocents y blanquinosas, sense conseqüencias ni terrabastall, ó com las que portan l' espetech de la pedregada y sols deixan á son pas l' esterilitat y malaventuransa...? No ho sé; mes si per la predisposició en que avuy me trobo y per la forsa y vehemencia de mas aspiracions exacerbadas per la contrarietat havia de judicarho, diria que ha d' esse de las últimas.

Desde que está bona la nena tot just l' he vista dugas ó tres vegadas, sempre de lluny y rodejada de gent extranya ó repenjada amorosament en lo bras de son marit, com si volgués ensenyarme un bé que no es meu y que tant desitjo. Podria 's creure altras vegadas, tan retreta está, que ha conegut l' estat de mon esprit y que tracta d' allunyarne ab sa severa actitud. No la veig sinó acompanyada del Sr. Muns y rodejada de las nenas, á las que al devant meu amanyaga d' una manera seria y grave, com si volgués ferme entendre 'l respecte que 's mereix una mare de familia, y no veu que aquestas púdicas reticencias enardeixen més y més la flama que 'm consum. Si jo per aixó la vull, si jo per aixó la estimo. M' agrada per lo difícil, per lo impossible de ferme correspondre. Cada una de sas miradas púdicas, y al mateix temps ardentas y exuberants de la vida que raja de tot son sér, es un nou agulló que 'm fa més vehement lo desitj y més enardidora la febra. Si fos una dona com la major part de las que he conegut fins ara, bellesas fáciles que sollicitan la caritat d' un amor convencional y relatiu al primer tranzeunt que passa á la vora seu, ni menos m' hi hauria fixat, passant sense adonar-me de las coqueterias vulgars y gayre bé formularias que la vivesa de qui las usa sap adoptar, ab petites modificacions, á las personas y circumstancias, però no; jo veig en ella una certa cosa que no encertaré en dir que es temor, mes que es una actitud que se li sembla. No será tal vegada temor per ella ni de mí; mes será respecte á las conveniencias socials y á las exigencias de familia. Ella no pot tèmem, perque es forta; mes tindrà por de... no ho sé de qué! però 'n té; me fuig, y perque 'm fuig jo corro darrera seu. Crech que no podré atraparla may y que quan ja estiga convensut de tenirla s' escorrerà d' entre mos dits, mes no hi fa res: he comensat y mon comensament ha d' anar á un fi ó altre. Arribaré allá ahont puga ó allá ahont las circumstancias me conduescan. Soch un vaixell pirata que no té derroter fixo; vaig allá ahont me duga 'l camí de la presa.

Adeu. T' adverteixo que tos consells son inútils y tas reflexions excusadas. He posat foch á la Santa Bárbara. A pesar d' aixó es ton amich que t' estima, Albert.

Cauterets 11 d' Agost de 187...

He acompanyat fins á la estació de Pierrefitte-Nestales á la familia Muns, que marxa á Barcelona.

Casualment jo anava á cavall per la carretera, y 'ls he pogut acompanyar.

La Isabel, desde que m' ha vist, estava intranquila.

La nena m' ha dit si en Barcelona 'ns veuriam; lo senyor Muns m' ha ofert molt cordialment la casa, y la Isabel tot just m' ha donat la má al arrencar lo tren.

Serán ells á Barcelona tan aviat com aquesta carta. Faig la maleta y vinch. Albert.

FRANCESCH DE BOTER.

(Seguirá)

A TU

SONET

Al breç del aura voleyant lleugera
ta espessa troca de cabells ondosos
dos rulls deixava reposar sedosos
damunt ta front d' alabastrina cera.

No enlluerna més si de sa ardent esfera
n' arrenca Phæbus brillants raigs preciosos
ni 'ls pot dur Venus com los teus graciosos
ni humana clenxa en la finó 'ls supera.

Mágica Circe que á qui 't véu subjugas,
d' ells, en mal 'hora, 'l bell encís mostrantme
forces me dares que al amor m' enpenyen.

Puix tu de cada bri 'n fas com qui jugas
escorredissos nus que 'l cor lligantme
com mes de tu m' alluny mes ay! l' estrenyen.

JOAN MONTSERRAT Y ARCHS.

EXPOSICIÓ

DEL
INSTITUTO DE FOMENTO DEL TRABAJO NACIONAL

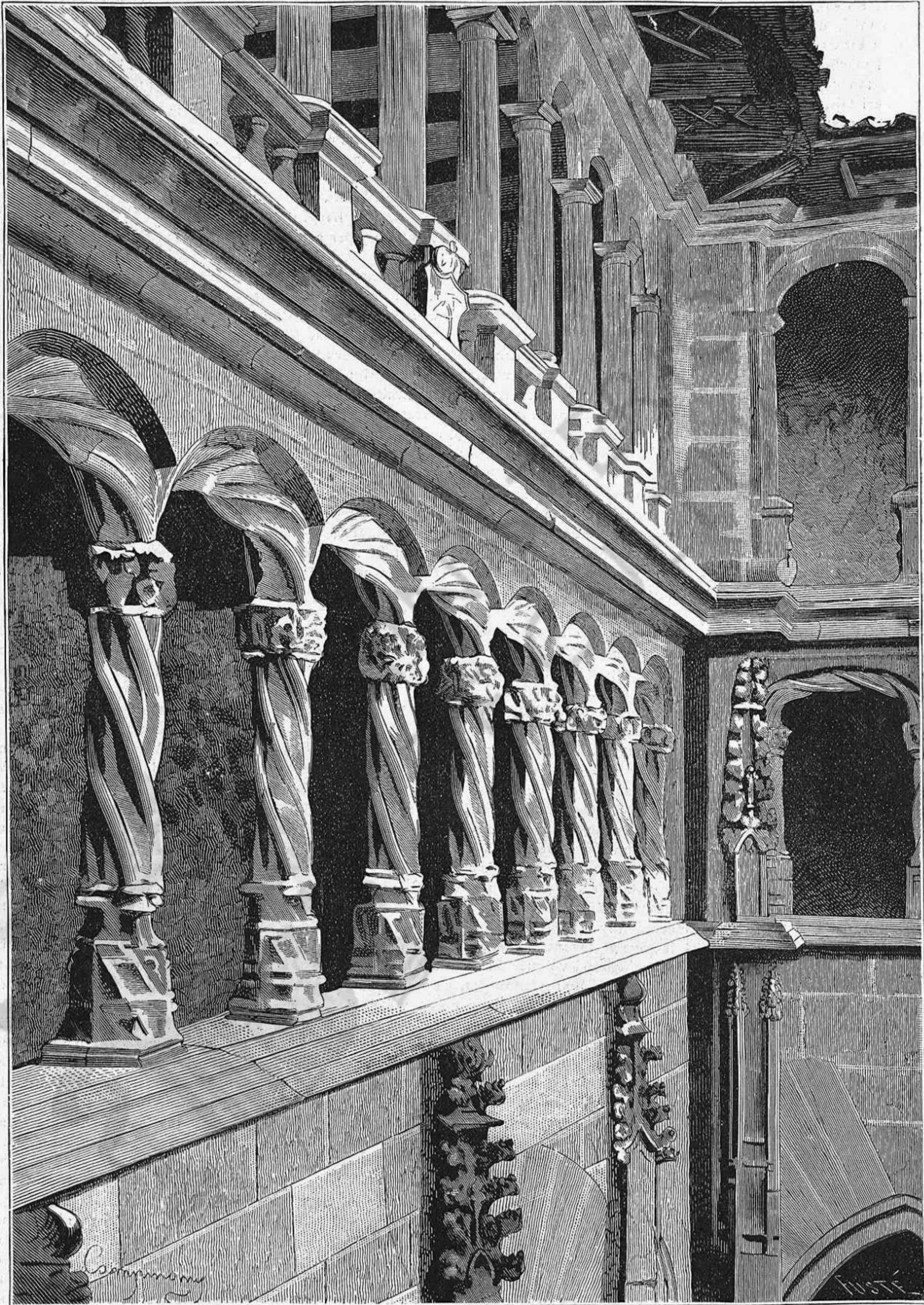
L' ART D' IMPRIMIR

NNCARA que per lo número d' objectes no considerém prou complerta l' exposició del «Instituto de Fomento del Trabajo Nacional,» donada la innegable importancia que artística é industrialment te Barcelona, rams y especialitats hi ha de las que se 'n pot formar cabal concepte.

L' art d' imprimir, per exemple, está en l' exposició mencionada representat ab prou elements perque donga idea del estat d' avansament de Barcelona y podriam dir de Catalunya, en relació ab los demás païssos que justament tenen fama d' esser 'ls porta estandarts del progrés.

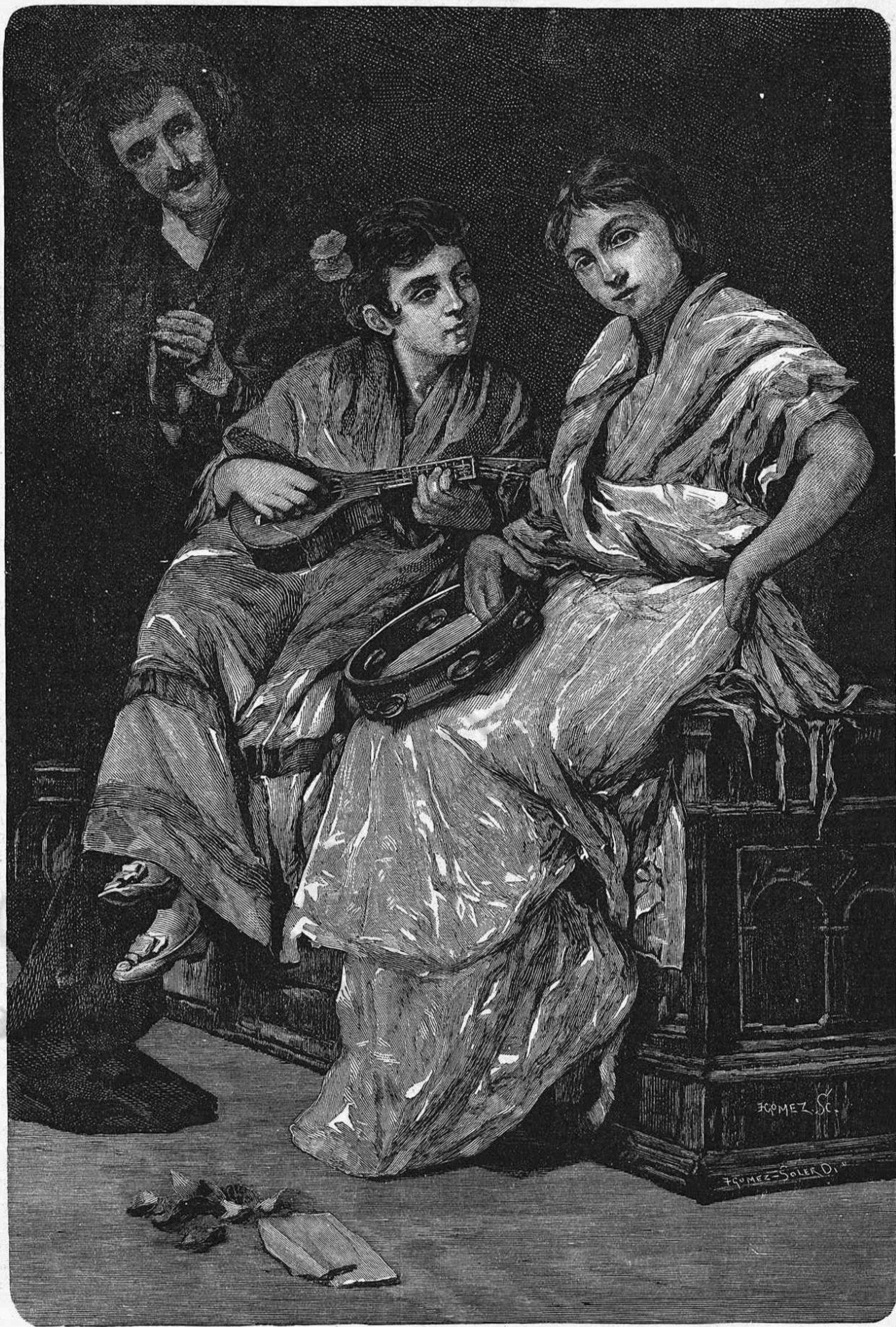
Nos proposém ressenyar lo ram á que 'ns referim tal com es en l' exposició y fora d' ella, pera que 'ls lectors de LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA se formín concepte del nivell á que han sabut colocalo en la nostra terra los industrials catalans. Pero com habem indicat que la importancia actual de la imprenta en Barcelona acusa la del resto de Catalunya y podria semblar exageració quan no errada de concepte, debem manifestar ab satisfacció, avans que tot, que Vich, Tarragona, Lleyda y Gerona avuy contan ab establiments tipogrífichs dels que 'n surten traballs que poden ben resistir la comparació ab los de nostra ciutat, algunas vegadas pe 'l luxu y quan nó per lo bon gust que hi domina. Los impressors á que 'ns referim son lo senyor Anglada de Vich, lo senyor Nel-lo de Tarragona, Sol Torrents de Lleyda, y de Gerona lo senyor Dorca y la imprenta de la casa provincial de caritat. No jutjem en absolut los impresors d' aquestos establiments, puig no pot perdre de vista qui vulga ser imparcial, las condicions de la localitat y son insignificant mohiment editorial. Las indicadas ciutats donan anualment á la estampa un número reduhit de llibres, publicant per terme mitj dos diaris, escepció de Vich que sols conta ab un setmanari. De Gerona surten dos ó tres periódichs setmanals y una revista de literatura, arts y ciencias; de Tarragona un elegant butlletí del «Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera.» Aquestas impresions, així com l' «Album pintoresch de la provincia de Lleyda» imprés en casa 'l senyor Sol y los tomets sortits del taller del senyor Anglada de Vich, poden considerarse com bonas mostrats de tipografia.

Barcelona en avensos tipo-litogrífichs res te que envejar á las demás capitals de las provincias germanas, inclós Madrit y no es possible dubtar de tal afirmació al veure la exposició del «Instituto de Fomento del Trabajo Nacional,» fins á pesar de ser també incompleta en aquesta secció. No son ja solament los traballs tipogrífichs complicats y de bon gust los que han concorregut á disputarse la competencia, son també los progressos de la litografia prenent estada en un camp verge, nou encara, com es la cromolitografia, copiant obras d' art

ALA DEL CLAUSTRE DEL CONVENT DE FRANCISCANS DE BELLPUIG

DE FOTOGRAFIA DE D. JAUME MONRÁS, DE MANRESA

TERZETTO
QUADRO DE SIMON GOMEZ

de mestres reputats, abandonant la rutina, deixant de pendre las atribucions de la tipografia, per la que no está indicada; son també la estampació de la fotografia per medi de las tintas grassas ab la mateixa finura y major netetat, si es possible. Y no paran á n' aquí las forsas demostradas per los industrials barcelonins en aquella exposició puig s'extenen á ramas secundarias de la imprenta, com son la galvanoplastia y zincografia, de las quals fins poch temps ha n' habiam sigut tributaris dels extraners, detenintse així la impetuosa marxa que comensan á pendre las publicacions en Barcelona.

Debém advertir á nostres lectors que per la defectuosa colocació de alguns objectes seguirem lo mateix ordre del catàlech ocupantnos d'ells segons habem pogut examinarlos en l'exposició ó fora d'ella.

Lo conegut dibuixant senyor Juliá Bastinos ha exposat los quadros compresos entre'l número 404 y 411, en los quals molt y bó hi há com á dibuixos á la ploma y aquarelas, pero quasi tot son originals pera aplicarse á la imprenta y litografia, circumstancia que 'ns impideix ocuparnos dat lo tema d'aquest article. Lo poch ja estampat que del senyor Bastinos habém pogut veure en la exposició no es possible apreciarho per la altura á que está colcat.

Segueixen després varios quadros ab estampas relligiosas grabadas al cer per lo reputat catedrático de la Academia de Bellas Arts, don Angel Fatjó, copiadas de originals, que están á la vista, del malhaurat pintor don Simon Gomez. Així la pulcritud del grabat com la bona interpretació del original acreditan al senyor Fatjó, del mateix modo que la netetat de l'estampació parlan molt en favor del senyor Mariano Bordas, que s'ha distingit sempre per lo bon gust y elegancia de l'estamperia, generalment tan poch atesa. No tot lo exposat per lo senyor Bordas es de una sola má; algunas de las estampas se deuen á don Esteba Buxó y don Lluís Llausás que demoustran exelentas disposicions per lo difícil art del grabat.

Lo número 418 es una de las instalacions més poch aparatosas y més importants. Consisteix en un quadro ab catorze *clichés* de galvanoplastia sortits del taller de don Tomás Castro, ben conegut entre 'ls impressors barcelonins. Las distintas aplicacions de la galvanoplastia tenen justa representació, puig no sols se concreta 'l senyor Castro á exposar *clichés* d'ilustració, sino ornatos d'alt relleu, páginas de text en fòleo molt perfectas, y especialment duas reproduccions de grabats al cer de execució finíssima. Llástima que la colocació vertical y estar un xich enlayre 'l quadro no permetin que 'ls intel·ligents y curiosos pogan apreciarho millor.

Del 419 al 421 poch debem mencionar, puig son originals pera aplicarse á la litografia, entre 'ls que figura un preciós album ab aquarelas de vegetals que honra á son autor senyor Comet.

Lo taller tipo-litogràfic de Espasa y Companyia ha exposat algunas impressions de luxo, mereixent elogis especialment la obra titulada *Los dioses de Grecia y Roma*, ilustrada ab cromos riquíssims y delicats. Entre aquestos últims hi figuran duas lámínas estampadas ab bistres imitant fotografia, que no están molt lluny de alcansar la perfecció y finura de mitjas tintas dels traballs del mateix género sortits dels establiments de Leipzig.

La instalació número 423 es una mostra de bonichs grabats deguts al buril de don Enrich Gomez, que te ja un nom ben guanyat en l'art que professa.

La imprenta de don Jaume Jepús creyém que podia presentar més varietat y altra mena de traballs que 'ls compresos en los números 424 y 25, mes no volem, al dir aixó parlar en desmèrit de lo exhibit. La obra *El Oasis* es tan luxosa en la part material com en la composició é impressió, essent recomanable per la delicadesa y coneixement ab que son tractats los grabats.

La instalació més numerosa y que crida justament la atenció es sens dubte la dels senyors Joarizti y Mariezcurrena ab sas perfectas heliografias y fotograbs reproduhint lámínas de distintas edicions del *Quijote*. Las heliografias, en especial, son d'una bondat extremada, tant las copias d'objectes artístichs com la reproducció de paisatjes del natural ó dibuixos.

Lo establiment heliogràfic dels senyors Joarizti y Mariezcurrena fan honra á Catalunya així per ser lo primer y únich d'Espanya com també perque sos traballs aventatjan á molts del extranger y 's posan á l'altura dels més acreditats en aquesta nova rama de las arts gráficas. No hi ha necessitat d'entendre en cap especialitat del art pera ferse càrrech del mèrit dels traballs aludits, perque son bons en absolut y no s'escapan á la percepció més descuidada.

Lo Sr. Labielle també ha concorregut á la exposició presentant alguns de sos escullits traballs al cromo, entre 'ls que figura un retrato de Pio IX de gran tamany.

Del 451 al 53 está compresa la instalació dels senyors Arturo y Orestes Llorens, que poch nos ofereix de particular á nostre objecte. Lo mateix debem dir del número 454.

Lo senyor Apeles Mestres ha exposat quatre quadros ab probas de grabats al boix de dibuixos originals del mateix y grabats per lo senyor Fusté, entre 'ls que sobresurten las vinyetas de la *Dama de las Camelias* y lo *Don Quijote*.

Del mateix modo que habem considerat de suma importancia las instalacions de la Societat Heliogràfica y lo senyor Castro, debem fer menció especialissima de la dels senyors Miralles y companyia. En ella hi han compresas vuyt reproduccions oleográficas, quals originals son obra dels coneguts pintors Alfaro, Armet, Gomez, Mirabent, Padró (R.), Plá, Urgellés y Valls. La part de dibuix y colorit se deu á la direcció del senyor Serrallonga y la d'estampació al senyor Miralles. Habem tingut ocasió de comprobar las reproduccions ab sos originals al ser exposadas temps enrera en la galeria del senyor Parés y no podém ménos de confessar que no creyam tan avansada en nostra terra la litografia pera copiar tan fidelment los quadros al oli. Mereixen la enhorabona més complerta los senyors Serrallonga y Miralles per haber sabut posar tan alt lo nom de Barcelona ab l'obra que 'ls hi ha sigut confiada.

Lo senyor Jaume Monrás, de Manresa, ha exposat dos quadros ab fotografias. Es l'únich fotógrafo que hi ha concorregut, tant dels de fora como d'aquesta capital. Així y tot no 'ns hem pogut fer càrrech de sos traballs per sa mala colocació.

Don Magí Pujadas conta ab una numerosa instalació compresa entre 'ls 469 y 85. Alguns de sos traballs son cromolitografias que sense exageració poden calificarse de magníficas per la bellesa del colorit, netetat de son dibuix y justesa de impressió. Una notable oleografia va enclosa entre lo exposat per dit senyor; nos referim á la bella reproducció del quadro de Pradilla *Juana la Loca* que tan ben rebuda fou al publicarse.

Lo establiment dels successors de Ramirez y companyia ha exposat los quadros números 486-87 ab mostrats tipogríficas l'un y litogríficas l'altre. En lo primer domina 'l bon gust y execució, en lo segon domina més la última d'aquestas condicions. En abdos quadros se nota d'una manera marcada la abundancia d'elements ab que conta tan important establiment.

Segueixen en ordre varios objectes fora de nostre tema, á continuació dels quals venen tres quadros ab planxas y probas de grabats al aygua fort que honran á son jove autor lo senyor Roca. Una d'ellas es copia de un dibuix á la ploma original d'en Fortuny y l'altre una imitació al llapis.

Lo senyor Sadurni ha exposat varias probas de grabats entre 'ls que sobresurten los dibuixos del malhaurat Balaca, en los quals lo buril ha respectat extremadament lo treball del dibuixant, de tal manera que conserva tots los trassats del llapis y las inflexions del pinzell. Lo senyor Sadurni figura dignament entre 'ls grabadors barcelonins de més nota y be ho demostra en sa instalació.

Alguns cromos pertanyents á una obra próxima á publicarse titulada *Supersticiones de la Humanidad* y altres de *La Ciencia y sus hombres* son los objectes compresos desde 'l número 498 á 502, de lo que n' es expositor don Jaume Seix. En aquestos traballs se hi nota certa desigualtat, puig mentres alguns dels cromos deixan algo que desitjar los mes son acabats y perfectes. Un d'ells es de bon tamany y molt just de impressió pero de color poch simpátich.

Encara que 'l catàlech enclou en aquesta secció alguns industrials més, sols caben dintre 'l límit del present article las instalacions de 'n Thomás y Bigas y la de Evaristo Ullastres.

Del primer son dos quadros, números 506-7, contenint varias planxas y probas de zincografia, especialitat á la que 's dedica ab acort l'expositor. De tres ó quatre géneros ha portat mostra; tals son, per exemple, una reproducció d'un grabat d'en Doré, d'un dibuix litogràfic, d'altre á la ploma y altre en tinta de Xina. La finura de las probas obtingudas ab los grabats al zinc es exelent, pero aquesta qualitat no es fácil que la tinguessin en tan alt grau los tiratjes fets á la máquina.

Finalment debem parlar de los traballs que la tipografia de *La Academia*, de Evaristo Ullastres, ha portat al Institut del Foment, consistents en volúms de varios números de las ilustracions *La Academia*, *El Viajero Ilustrado*, y *La Ilustració Catalana*, y un de traballs varios en los que 's revela lo bon gust y novetat que te ja acreditats aqueix establiment. Si en las ilustracions hi ha una estampació esmeradissima, en los traballs varios es notable la originalitat de la composició y no creyém pecar d'exagerats al atrevirnos á escriure una afirmació com la següent: si l'art tipogràfic en Barcelona seguix lo camí del progrés y vol abandonar la rutina de reglas desposseidas de fonament á las que molts están encare aferrats per la tradició de tres sigles, la novetat y gust especial que la tipografia de *La Academia* ha sabut introduhir en bon' hora, constituhirá escola entre nosaltres. Si algú dubta d'afirmació semblant li recomaném lo *Boletín de la Sociedad Tipográfica*, im-

prés en lo citat taller, ahont está sintetisat lo esprit revolucionari contra totas las reglas que impedeixen explayar la imaginació de qui tinga sentiment artístich y anheli la novetat, sense lo qual tot progrés seria ilusori.

Afegirém, completant lo que habem dit al comensar, que si be está ben representat l'art d'imprimir en la exposició del *Instituto de Fomento del Trabajo Nacional* la representació es incompleta, puig hem trobat á faltarihi imprentas y litografias que tenen un renom justament adquirit, com son las de don Celestí Verdagué, Montaner y Simon, Imprenta Barcelonesa, Tasso, y Basseda y Giró, així com també los litógrafos senyors Riera, Caimó, Fonquerni, Vidal y altres, los fotógrafos March Sala, Napoleon, Martí, y Esplugas, y molts altres prou coneguts en distintas ramas secundarias ó anexas á las arts gráficas.

E. CANIBELL.

CONGRÉS CATALÁ DE JURISCONSULTS

(Continuació)

SESSIÓ QUINTA. Tingué lloch á las quatre de la tarde del dia 10 del próxim passat Janer, baix la Presidencia del Vice-president don Joseph Borrell y Montmany per ausencia del President don Melcior Ferrer.

Lo Secretari don Joan Permanyer llegí l'acta de la sessió anterior y aprobada per unanimitat, se pasá á l'ordre del dia, ó sia á discutir l'article 2.º de la proposició de forma ó reglamentaria, referent á la aprobació dels articles 30, 31 y 32 del Reglament presentat per la Secció administrativa de la Comissió organitzadora.

Lo senyor Manté lo combatí, dihent que dit article 2.º formava part d'un tot hábilment combinat al únich objecte de que 's prengues en consideració la proposició de fondo; que lo que 's volia era que lo Congrés no discutís las institucions de dret catalá, y si matarlo desde lo primer dia; y que á n' aquest objectiu, los firmants de la proposició sols prenían del reglament los articles que 'ls convenían, deixant á la minoría en descubert, aixís com obehia al mateix propósit, lo fet de no haber volgut revestir á la Presidencia de las atribucions que lo mateix Reglament li senyalaba; en lo lilegítim exercici de las quals, hauria pogut impedir lo curs d'aquella proposició. Que per lo tant, éll y sos companys no votarian l'article 2.º que 's discutía pera no cooperar á la obra expressada, y perque lo que ells volían era un Reglament total, que fos la lley comuna, que garantís los drets de tots, aixís de la majoría com de la minoría; sens lo qual havia d'anarse á parar á un de aquestos dos extrems, ó á la convenció, en que lo Congrés s'imposés á la Presidencia, ó al absolutisme, en que la Presidencia pogués encaminar á son arbitre lo Congrés. Feu además algunas consideracions sobre la conducta que seguía la majoría, y atribuintla á la diversitat de principis, que suposá hi havia entre los grupos que la constituían, digué, que la dreta y la esquerra 's barrejarían si 's posava á discusió aquest dret foral, que éll en gran part detestava (los rumors del públich l'interrumpiren al proferir aquestas paraulas), é insistint sobre lo mateix tema, termená aludint á un senyor delegat de la dreta; recordant un article per dit senyor publicat baix lo títol de *La aristocracia d'espardenya* referent á la organizació que té la familia catalana; lo senyor President l'interrumpí advertintli que no permetia personalitats y amonestá al públich que s'abstingués de fer cap clase de demostració.

Lo senyor Font y Viñals contestá dihent, que s'havia presentat una proposició de fondo, la qual en son dia se discutiria y fins se podia dir lo mal que 's volgués del dret catalá; pero que pera arribar á la discussió era precis establir un camí. Que habentse presentat al Congrés un Reglament, no era qüestió de aprobarlo article per article perque hauria aixó requirit molt temps, sino que havia de discutirse un dictámen, que préviament sobre ell s'emitiés, per lo que se proposá sa aprobació en conjunt, essent aquesta la 1.ª base de la proposició de forma, ab qual base y ab los articles 30, 31 y 32 continguts en la 2.ª que s'estava discutint y ab lo que 's disposava en la 3.ª, que luego se discutiria, hi havia lo bastant pera no interrompre la marxa del Congrés; que respecte á dita base 2.ª estranyaba l'oposició que se li feya, perque los que volían lo tot, com la esquerra demanava, havian de voler la part, y los tres articles eran los mateixos 30, 31 y 32 del Reglament qu'ells demanavan que s'aprobés en totalitat, qual bondat digué quedava además demostrada per lo mer fet de que no habian sigut impugnats d'un modo concret, habentse únichament dit, que formavan part de una proposició que tenia per objecte ofegar la discussió y matar lo Congrés al naixer, y que no bastavan pera la marxa de aquest; quant, al contrari, l'objectiu era pasar desseguida á discutir la proposició de fondo, pera qual dis-

cussió era necessària la vida del Congrés, y quant aquella suposada deficiència no era argument contra la bondat dels articles, ni probava tampoch res contra lo bon ordre en las discussions, perque en lo menester serian suplerts per lo sentit comú que allí presidia, com ho demostraven las ordenadas discussions tingudas fins llavors, sense reglament, y la mateixa que en aquell moment se tenia.

Lo senyor Elias de Molins consumí lo segon torn en contra, dihent, que al esser reixassada l' adició referent a las atribucions de la Mesa, havia quedat reduhida a un cos acéfalo, ó sia, a un cos mort la proposició reglamentaria, rahó per la que ell, guiantse pel recte criteri, votaria en contra del article 2.º que 's discutia, apesar de haver votat a favor del Reglament en sa totalitat y que per la mateixa rahó del sentit comú aduhida pel senyor Font, per no considerar necessària l' aprobació del altres articles del Reglament y en especial dels que tractan de las indicadas atribucions, podia també prescindirse dels articles 30, 31 y 32 qual aprobació 's demanava pel article 2.º

Lo senyor Roure (D. Conrat) li contestá, fent observar, que l' article en qüestió havia sigut ja implícitament aprovat dos vegades per unanimitat, al votarse las esmenas presentadas, que per esser adicions, significaban sa aprobació; que la Presidencia, inseguint dit article, podia regirse per qualsevol dels reglaments dels cossos deliberants ó Academies, lo que equivalia a un vot de confiança, y que en quant a lo que tantas vegades se havia repetit sobre la mort del Congrés, debía manifestar, qüesí eix, en consonancia ab lo R. D. de 2 de Febrer de 1880, havia de servir pera destruir lo dret catalá, «que morí lo Congrés» (aplausos en lo públich; en la esquerra un senyor delegat exclama «ho sabiam» y s' en sentiren altres, que no s' entengueren).

Lo senyor Almirall, pera alusions personals va demanar la paraula, y la Presidencia no li concedí fundada en que ja havia posat correctiu a lo dit pel senyor Manté.

En votació nominal fou aprovat dit article 2.º per 53 vots contra 34.

Seguidament se llegí l' article 3.º de la mateixa proposició, lo qual diu: «Que avans de procedirse a la discussió y votació per articles del Reglament, ho siga, del no aprovats en la conclusió anterior—la Mesa del Congrés formulí un dictamen en lo qual proposi las supressions, esmenas ó adicions que tal volta cregui convenient,» y 's doná compte de una adició firmada per los senyors Vehils, Castellar, Rufart y altres, demanant, que després de las paraulas «la Mesa del Congrés» se continués «y la Secció administrativa de la Comissió organitzadora»

Los firmants de la proposició 's negaren a admetre rla adició, y acordantse, a indicació del senyor President, que avans de parlar sobre aquesta, havia de discutirse y aprobarse l' article, fou aprovat aquest per unanimitat y 's pasá a discutir aquella.

Lo senyor Vehils parlant en pró, resenyá los treballs portats a cap per la Comissió organitzadora, y apoyá la conveniència de que fos acceptada l' adició, en que tenint segons las bases de la convocatoria la Secció administrativa a son càrrech la part material del Congrés, era precis contar ab ella; en que lo Reglament havia sigut redactat per la mateixa, y en que aixís se seguiria, respecte a dita Secció administrativa, igual conducta que l' adoptada pera la Secció jurídica, la qual s' admitia en la proposició de fondo, a formar part de la comissió, que havia de constituirse, pera redactar una exposició y un resumen de la l'egislació civil vigent en Catalunya utilitzant lo treball fet per la mateixa Secció jurídica.

Lo senyor Zulueta contestá, que per esser la Mesa la que havia de aplicar lo Reglament, era la més indicada pera formular lo dictamen, que l' article tenia la significació de un vot de confiança a la Mesa, qual caràcter perdria ab l' adició, que consignante en la base 2.º de las que acompanyaren la convocatoria, que la Secció administrativa tindria a son càrrech, fer lo que en ella s' expressava, fins que lo Congrés quedés constituït, dita Secció administrativa havia ja complert sa missió y no existia; y que no 's feya en lloch, que la comissió que formulava un projecte, formés part de la comissió dictaminadora del mateix, puig ja se sabia lo dictamen que donaria sobre un' obra seva. Recordant per últim unas paraulas del senyor Sol, s' estranyá de que una comissió morta pretengués formular dictamen.

Lo senyor President manifestá, que la Secció administrativa de la Comissió organitzadora del Congrés, no era morta, sino que vivia al igual que la Secció jurídica, estant las dos exercint las sevas respectives funcions. Los senyors Vehils y Zulueta rectificaren.

Lo senyor Sol contestant a l' alusió del senyor Zulueta manifestá, que no havia dit que fos morta la Secció administrativa de la Comissió organitzadora, sino únicament que aquella secció 's considerava moral y legalment desautorizada, desde 'l moment que 'l Congrés no sancionava la seva obra, y que no tenia cap

empenyo en que la Secció administrativa fos admesa a dictaminar sobre 'l reglament, pero havia de fer present, que era práctica general, la de que la comissió que havia fet un treball formés part de lo que havia de donar dictamen sobre ell pera ilustrarla ab sas explicacions.

Lo senyor Bosch consumí lo segon torn en favor de l' adició, insistint en las rahons ya aduidas y queixantse del desaire que 's donava, no admitint l' adició, a la Secció administrativa, quals treballs recordá.

Lo senyor Almirall (D. Valentí) contestá dihent, que l' adició tenia una tendència obstruccionista, puig que volia éntregar lo dictamen sobre 'l Reglament a la minoria ab lo qual seria impossible sa aprobació pròpme, que viva ó morta la Secció administrativa, era estrany que vingués a captar una representació quant complia tant malament las funcions que tenia encarregadas referents a la policia del Congrés, y que per últim, parlant ab claretat, lo que 's volia ab aquella adició a primera vistatan ignocent, era que tenint la majoria del Congrés majoria en la Mesa agregantha a ella los cinch individus de la Secció administrativa, que pertencian a la minoria, aquesta lograria aixís tenir majoria en la Comissió dictaminadora del Reglament.

Lo senyor Sol demaná la paraula pera alusions, com individuo de la Secció administrativa, la que no li concedí la Presidencia; pero dit senyor insistí dihent ab certa vehemència, que tenia necessitat de reixassar los conceptes ofensius y frases denigrants dirigidas a dita secció per lo senyor Almirall; que estranyaba com després de haber manifestat ell ab repetició y usant lo nom de aquella secció, que no tenia cap empenyo en formar part de la Comissió dictaminadora sobre 'l Reglament, s' hagués dit pel senyor Almirall, que la Secció administrativa venia a captar un puesto en dita comissió, que aquellas paraulas eran ofensivas y havia de explicarlas lo senyor Almirall, si volia.... (las oposadas manifestacions del públich no deixaban entendre lo que digué.) Lo senyor Camino demaná a la Presidencia, acordés que la sessió continués, reservada, (rumors de desaprobació del públich, a qui amonestá lo senyor President pera que guardés silenci). Lo senyor Sol, digué, (esforçant la veu) que pública havia sigut la ofensa y pública havia d' esser y volia que fos la defensa... (novas y oposadas demostracions del públich, ofegant la paraula del senyor Sol, qui per últim se sentá, cedint als continous tochs de la campaneta del senyor President y a las instancias de sos companys inmedjats.)

Terminat aquell incident se posá a votació nominal, l' adició, y resultá reixassada per 51 vots contra 28.

Acte seguit se doná compte de un' altre adició presentada a la Mesa, y atés lo avansat de la hora s' alsá la sessió, reservant la discussió de aquella pera la próxima. Eran tres quarts de set.

S. RIBOT.

(Seguirá.)

CONSISTORI

DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

SUPLEMENT AL CARTELL PERA 'LS DE 1881

DESPRÉS de la publicació del Cartell qu' aquest Consistori firmá en 31 del passat Desembre, han sigut oferts, pera adjudicarse en la vinent festa dels Jochs Florals, los següents

PREMI EXTRAORDINARI

Una ploma d' argent, ofert per la Exma. Diputació provincial de Tarragona, que s' otorgará al autor de la mellor imitació ó traducció en vers d' alguna poesia d' Horaci, Virgili ú Ovidi; entenentse que serán admesas a concurs las de qualsevol fragment dels poemes dels dos últims.

Un brot d' olivera d' argent, qu' ofereix la Exma. Diputació de Lleyda y que 's concedirá al autor de la mellor composició en vers sobre 'l tema: *A la unitat nacional*.

Lo Consistori deu fer constar, per via d' aclaració, que 'l premi ofert per l' Associació d' Excursions Catalana, de que 's parla en lo Cartell, ho es al mellor estudi crítich-històrich sobre la poesia popular catalana, subsistent en lo demás las condicions allí indicadas.

Las composicions optants als premis extraordinaris sobredits, haurán de subjectarse en tot als requisits qu' en lo citat cartell se demanan, com y també esser tramesas al Secretari dels Jochs Florals, Rambla de Catalunya, -38,-3.º, avans del mitj, dia del 1.º d' Abril vinent.

Barcelona 31 de Janer de 1881.—Per A. del C. Narcís Oller, Secretari.

BELLAS ARTS

ENCH son las obras que havem vist exposadas aquesta setmana a ca 'n Parés, degudas totas ellas a artistas novells.

Del Sr. Quintana es un paisatge poch important per l' assumpto y desarrotllo, puig consisteix en una casa de camp ab una senyora que 's passeja per la hisenda contemplant tota cofoya la abundant cullita. Lo tó lluminós del blat ó ségol trobem que no 's lliga pas ab lo tó cru y gris dels núvols. Aquell celatge está faltat de transparencia, demostrant a las claras que 'l Sr. Quintana ha pintat poch y sembla que temi fer us de certs colors. Estem segurs que si 'l Sr. Quintana, avans de dedicarse a copiar directament del natural, vejés pintar a n' algun artista ja expert, li apendria ben prompte 'l secret de barrejar los colors.

Lo Sr. Meifren es un jove incansable, cada setmana exposa, té febre de produhir; cosa que trobem molt digna d' alabansa. Lo seu últim quadro es d' efecte, si bé hi voldriam veure 'l cel no tan igual de tintas. Nos ha semblat que 'ls arbres son apuntats del natural, pero de cap manera sos detalls, puig las brancas petites totas son fetas de imaginació, segons se despren de la igualtat y artífici ab que son pintadas. Per lo demás se veu que son autor fa molts esforços y que se surtirá ab la seva. —Voldriam que 'l senyor Meifren se preocupés més de la concepció que de la factura, puig aquesta última la dominará fàcilment.

També hem vist un paisatge del senyor Roig y Bofill; figura un tros d' estany ó acequia y perteneix per nosaltres al paisatge gris, pel qual demostrava Fortuny una verdadera passió. —Lo quadro agrada, y es segons la nostra opinio lo més important dels exposats la setmana passada.—Nos permeterém observar a son autor que 'ls núvols se barrejan massa ab los arbres del fondo y que hi sobra igualtat en la manera de fer los núvols, los arbres, la terra y l' aygua.—Aquesta última deuria reflectir ab més fidelitat lo que la rodeja.—De tota manera, lo senyor Roig en sa última obra demostra que sab progressar.

En lo bodegó del senyor Llopart, no deixa d' haverhi grans qualitats de colorista pero es sumament indispensable que aquest senyor se dediqui seguidament a copiar los objectes en clar y obscur puig que aixís se acostumará a veurerlos ab més relleu.—En lo seu bodegó s' hi nota a primer cop de vista aquesta falta, fins al extrem que una llagosta de primer terme está faltada completament de sombras. A la esquerra del espectador hi ha un gerro d' aram pintat ab molt d' acert. Tant de bó que tot lo demás igualés al gerro.—Nos ha semblat també que hi ha sobra d' objectes y pot ser no 'ns faria aquest efecte si cada cosa ocupés lo seu lloch y guardés las distancias.—Havem de dir al senyor Llopart que ab lo colorit d' ell esperém qu' arribará molt lluny, mes enllá d' ahont arribaria si 's limités a pintar assumptos de tan poch vol com lo dels bodegons.

Lo senyor Tamburini ha esposat un tipo de vella que te molt caràcter y está ben compost. A pesar de ser una sola figura te vida y está ben pintada. Aixó es quant hem de dir de l' exposició de ca 'n Parés en las duas setmanas que acaban de trascorrer.

UN AFICIONAT

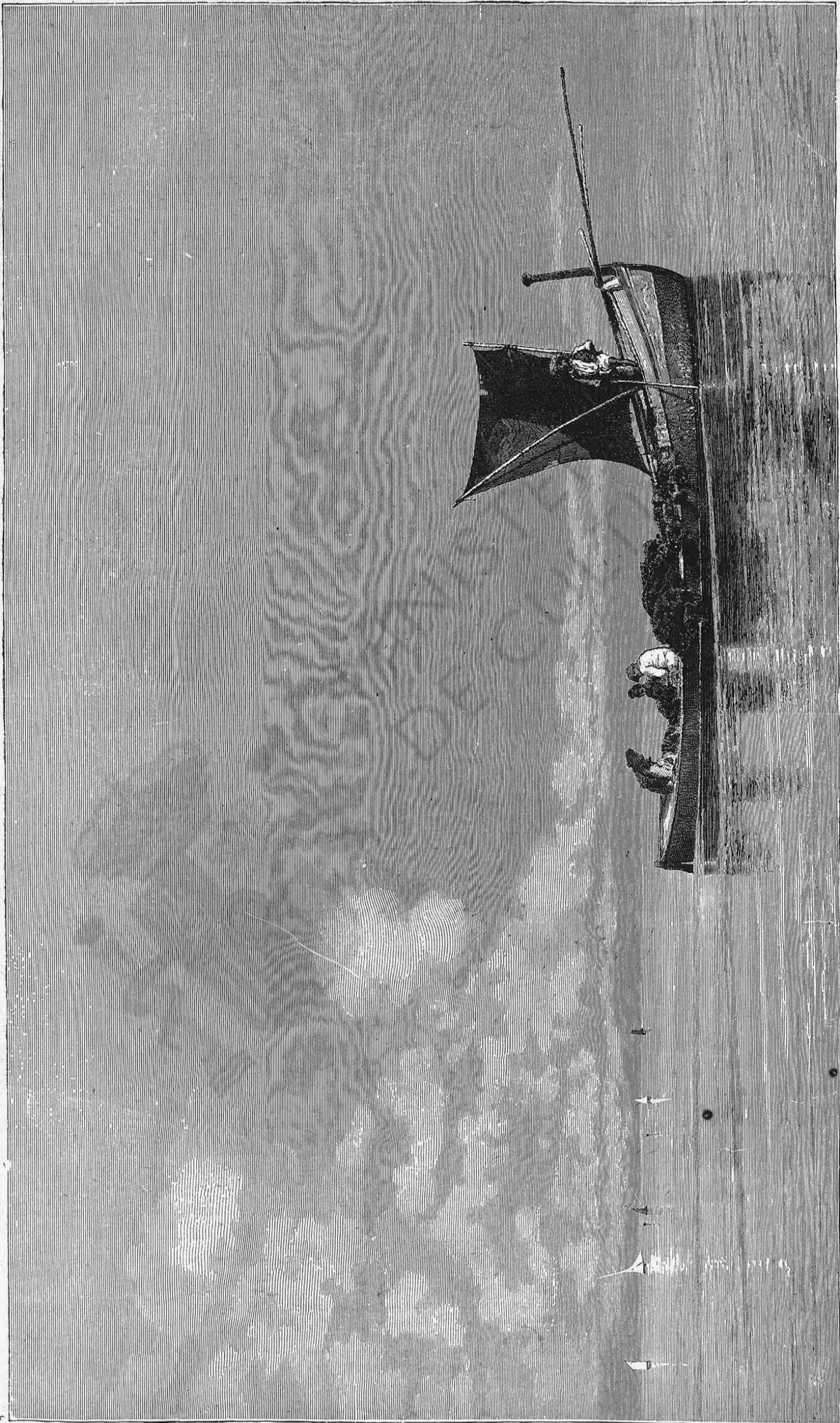
NOVAS

Lo públich filarmónich de nostra ciutat ha tingut durant aquests dias materia abundant pera sas conversas artisticas ab les dos concerts que acaba de donar lo célebre Bottessini en lo gran teatro del Liceo. La prempsa se 'n ha ocupat ab prou extensió y no havem de repetir nosaltres los elogis que ab tanta justicia han tributat al distingit concertista 'ls intel·ligents en l' art diví. Lo públich de Barcelona l' ha admirat y l' aplaudit ab lo mateix entusiasme ab que ho va fer anys enera, no poguent gaire bé donarse compte de com lo célebre artista pot traure tant partit d' un instrument com lo contrabaix, de recursos escassissims, y condempnat generalment a desempenyar un insignificant paper en los concerts a que solém assistir.

En Bottessini domina de tal manera son instrument que 'n fa tot lo que vol, arribant al punt de que al qui l' escolta li fa l' efecte de sentir lo só d' un violi, d' un violoncello, de qualsevol cosa fora d' un contrabaix, que sembla impossible puga donar lo que dona entre las mans del célebre concertista.

No cal dir si 's vegé concorregut nostre gran teatro en las duas nits dels concerts; lo nom de 'n Bottessini era prou pera cridar allí als filarmónichs desitjosos d' escoltarlo y aplaudirlo.

Lo dilluns passat a la nit va donar un concert la Associació musical catalanista constituïda en aquesta ciutat, executantse per distingits artistes varias pessas del reconegut mérit essent entre ellas molt notable la *Safo* del mestre Rodoreda, sobre la lletra de la coneguda tragedia d' aquest titol escrita pel Exm. Sr. D. Victor Balaguer. La nova composició del mestre Rodoreda honra en gran manera a son autor, y fora de desitjar que 's executés en algun de nostres teatres disposant de tots ls elements necessaris pera que s' pogués apreciar ben completament lo mérit gens escàs d' ella.

BARCA PESCADORA